

LV

LV

LV

EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 29.6.2010
COM(2010)356 galīgā redakcija

**KOMISIJAS PAZIŅOJUMS EIROPAS PARLAMENTAM, PADOMEI, EIROPAS
EKONOMIKAS UN SOCIĀLO LIETU KOMITEJAI UN REĢIONU KOMITEJAI**

**par starpposma ziņojumu par viesabonēšanas pakalpojumu situācijas attīstību Eiropas
Savienībā**

(Dokuments attiecas uz EEZ)

SATURA RĀDĪTĀJS

1.	Ievads	3
2.	Vispārīga informācija	3
2.1.	Pašlaik spēkā esošā regula	4
3.	Viesabonēšanas pakalpojumu galvenās tendences.....	5
3.1.	Viesabonēšanas cenu evolūcija.....	5
3.2.	Datplūsmas evolūcija	10
3.3.	Pārskatāmības pasākumi	12
4.	Panākumi regulas mērķu sasniegšanā	13
5.	Secinājums	14

1. IEVADS

Viena no Komisijas jaunākajām politikas prioritātēm ir izveidot viesabonēšanas pakalpojumu iekšējo tirgu un novērst bijušās pārmērīgās maksas. Pirmo regulu par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos Kopienā¹ (Viesabonēšanas regula) pieņēma 2007. gada jūnijā, lai veicinātu iekšējā tirgus vienmērīgu darbību, vienlaikus nodrošinot patērētāju augsta līmeņa aizsardzību, veicinot konkurenci un tirgus pārskatāmību.

Viesabonēšanas regulas mērķis bija risināt situāciju, kura bija tieši nelabvēlīga pārrobežu saimnieciskajai darbībai (viesabonēšanai) salīdzinājumā ar saimniecisko darbību valstu iekšienē (mobilo telefonu pakalpojumu vietējo izmantošanu)².

Komisija izstrādāja pirmo šīs regulas pārskatu, kurā atklājās, ka konkurence vēl nedarbojas apmierinoši. Tādēļ Komisija iesniedza priekšlikumus Viesabonēšanas regulas grozīšanai. Šos grozījumus Eiropas Parlaments un Padome pieņēma 2009. gada jūnijā³ un tajos iekļāva termiņa pagarinājumu un darbības jomas paplašinājumu, lai aptvertu SMS un datu viesabonēšanas pakalpojumus.

Viesabonēšanas regula, kurā izdarīti grozījumi, ir spēkā līdz 2012. gada 30. jūnijam. Līdz tam Komisijas uzdevums ir uzraudzīt un ziņot Eiropas Parlamentam un Padomei par regulas darbību. Komisijai jāpārskata regulas darbība vēlākais līdz 2011. gada 30. jūnijam.

Turklāt Komisijai ne vēlāk kā 2010. gada 30. jūnijā jāsapulcē starpposma ziņojums par uzraudzības pasākumiem attiecībā uz viesabonēšanu. Šis paziņojums ir starpposma ziņojums Viesabonēšanas regulas (ar grozījumiem) nolūkos. Ņemot vērā, ka grozījumu regula ir spēkā tikai no 2009. gada jūnija, šis starpposma ziņojums sniedz vispārīgu kopsavilkumu par viesabonēšanas jaunākajām tendencēm un regulas mērķu sasniegšanas sākotnējo progresa novērtējumu.

2. VISPĀRĪGA INFORMĀCIJA

Pēc grozījumu regulas pieņemšanas Komisija turpināja cieši sadarboties ar Eiropas Regulatoru grupu (ERG) un tās darba turpinātāju – Eiropas Elektronisko komunikāciju regulatoru iestādi (*BEREC*), lai uzraudzītu direktīvas īstenošanu, kā arī viesabonēšanas pakalpojumu attīstību. *BEREC* veic plašu tādu datu apkopošanu, kuri ir etalonrādītāju ziņojumu pamatā, no kuriem jaunākais tika publicēts 2010. gada aprīlī un deva nozīmīgu ieguldījumu šajā paziņojumā. *BEREC* 2010. gada martā publicēja arī ziņojumu par alternatīvajiem balsis, SMS un datu viesabonēšanas mazumtirdzniecības tarifiem, kā arī ziņojumu par viesabonēšanas atbilstību, kuri abi snieguši noderīgu ieguldījumu šajā dokumentā⁴.

---

¹ Eiropas Parlamenta un Padomes 2007. gada 27. jūnija Regula (EK) Nr. 717/2007 par viesabonēšanu publiskajos mobilo telefonsakaru tīklos Kopienā, OV L 171, 29.6.2007., 32. lpp.

² Sk. 20. punktu EKT Ģenerāladvokāta secinājumos lietā C-58/08.

³ Eiropas Parlamenta un Padomes 2009. gada 18. jūnija Regula (EK) Nr. 544/2009, ar ko groza Regulu (EK) Nr. 717/2007, OV L 167, 29.6.2009., 12. lpp.

⁴ Visus *ERG/BEREC* ziņojumus sk. http://www.erg.eu.int/documents/index_en.htm.

Komisija 2010. gada 24. martā organizēja semināru par viesabonēšanas pakalpojumiem, ko apmeklēja nozares, patērētāju apvienību, valsts regulatīvo iestāžu (VRI) un ministriju pārstāvji. Seminārā izteiktie viedokļi ir ņemti vērā arī Komisijas ziņojumā⁵.

2.1. Pašlaik spēkā esošā regula

Viesabonēšanas regulā reglamentēti balss viesabonēšanas vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības tarifi un ietverti pasākumi pārskatāmības palielināšanai. Maksimālo cenu, ko katru gadu pazemina, piemēro vairumtirdzniecības līmenī. No 2009. gada jūlija attiecīgā maksimālā vairumtirdzniecība cena bija EUR 0,26 un no 2010. gada 1. jūlija tā samazinās līdz EUR 0,22. Mazumtirdzniecības līmenī Eiropas tarifa maksimālā cena, kura visiem operatoriem jāpiedāvā un kuru arī katru gadu samazina, tika noteikta un pēc noklusējuma piemērota visiem klientiem, ja vien tie 2007. gadā nav skaidri pieprasījuši citu tarifu plānu. Pašlaik maksimālā cena ir noteikta EUR 0,43 minūtē par veiktajiem zvaniem un EUR 0,19 par saņemtajiem zvaniem, un no 2010. gada 1. jūlija šī maksimālā cenas tiks vēl samazināta attiecīgi līdz EUR 0,39 un EUR 0,15. Saskaņā ar grozīto Viesabonēšanas regulu šī maksimālā cena noteikta par sekundi un par veiktajiem zvaniem vairumtirdzniecības līmenī, kā arī mazumtirdzniecības līmenī iespējams noteikt minimālo apmaksājamo periodu 30 sekundes. Kaut arī operatoriem ir pienākums piedāvāt Eiropas tarifu, viņi var arī brīvi piedāvāt alternatīvus mazumtirdzniecības balss viesabonēšanas pakalpojumus. Turklāt no 2010. gada 1. jūlija operatori nevarēs no patērētājiem iekasēt maksu par balss pasta saņemšanu viesabonēšanas laikā.

Attiecībā uz *SMS* arī tika noteikta vairumtirdzniecības maksimālā cena EUR 0,04 un mazumtirdzniecības Eiropas *SMS* tarifs, kas operatoriem jāpiedāvā maksimāli par cenu EUR 0,11 (tāpat kā balss pakalpojumiem, operatori var sniegt arī alternatīvus piedāvājumus). Datu viesabonēšanai tika noteikta vairumtirdzniecības maksimālā cena un pašlaik tā ir EUR 1 par megabaitu (MB). Arī tās katru gadu samazināsies un no 2010. jūlija būs EUR 0,80. Ieviesti arī patērētājiem adresēti pārskatāmības pasākumi. Tiklīdz klients ierodas citā dalībvalstī, operatoriem jānosūta viņam informācija par viesabonēšanas cenām, kā arī informācija par iespēju apmeklētājā dalībvalstī bez maksas zvanīt uz 112. Pārskatāmības pasākumi ietver arī noteikumus, kas ļauj izvairīties no šoka par datu viesabonēšanas pakalpojumu rēķinu (“maksimālā tēriņa ierobežojums”). Maksimālā tēriņa ierobežojums pēc patērētāja lūguma kļūva pieejams no 2010. gada 1. marta un EUR 50 maksimālā tēriņa ierobežojumu 2010. gada 1. jūlija pēc noklusējuma piemēros visiem patērētājiem, kuri vēl nav izvēlējušies citu ierobežojumu.

---

⁵ Vairāk informācijas par šo semināru sk. http://ec.europa.eu/information_society/activities/roaming/workshop/index_en.htm.

3. VIESABONĒŠANAS PAKALPOJUMU GALVENĀS TENDENCES

3.1. Viesabonēšanas cenu evolūcija

Balss pakalpojumi

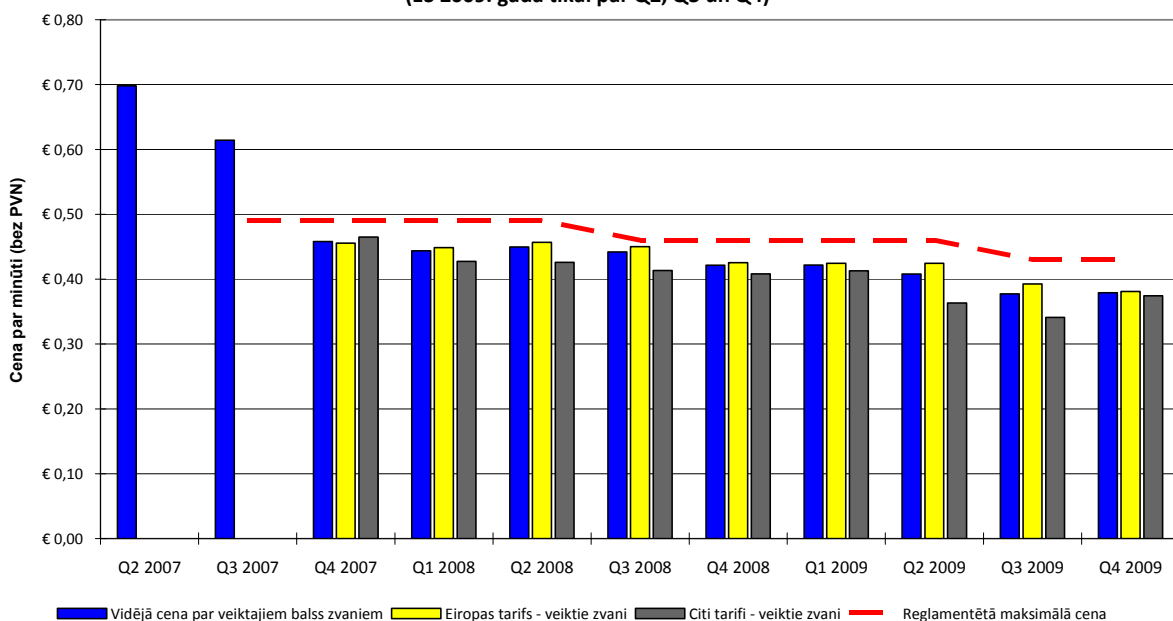
Galvenie punkti

- Balss zvanu veikšanas un saņemšanas cenas pašlaik ir attiecīgi par apmēram 46 % un 55 % zemākas, nekā pirms pirmās Viesabonēšanas regulas stāšanās spēkā.
- Operatoru piedāvātā Eiropas tarifa un alternatīvo tarifu vidējās cenas ir koncentrētas ap reglamentēto maksimālo cenu līmeni.
- Starp reglamentēto (Eiropas tarifu) un nereglamentētiem (alternatīviem) tarifiem ir tikai neliela atšķirība. Dalībvalstu starpā ir ievērojamas atšķirības.
- Jaunie norēķinu noteikumi, ar ko ievieš norēķinu par sekundi, ir par 63 % samazinājuši uzcenojumu, ko radīja iepriekšējās norēķinu metodes par veiktajiem zvaniem, un novērsuši uzcenojumu par saņemtajiem zvaniem.

Kopumā jaunās maksimālās cenas un norēķinu noteikumi tiek labi ievēroti. Tāpēc patērētāji joprojām ir ieguvēji no zemākiem viesabonēšanas tarifiem, un pašreizējās cenas par veiktajiem un saņemtajiem zvaniem ir attiecīgi samazinātas apmēram par 46 % un 55 % salīdzinājumā ar situāciju pirms pirmās Viesabonēšanas regulas stāšanās spēkā. Patērētāji tagad ir ieguvēji arī no jaunajiem noteikumiem par norēķinu par sekundi, kā rezultātā iepriekšējā norēķinu veidā bijušais uzcenojums par veiktajiem zvaniem ir samazināts vairāk nekā uz pusi. Tomēr gan vairumtirdzniecības, gan mazumtirdzniecības cenas (sk. 1. attēlu) joprojām ir koncentrētas ap maksimālo cenu līmeni.

Vairumtirdzniecības vidējā cena par minūti 2009. gada beigās bija EUR 0,23. Mazumtirdzniecības līmenī 2009. gada beigās operatoru piedāvātā Eiropas tarifa vidējā cena par minūti bija EUR 0,38 par veiktajiem zvaniem un EUR 0,17 par saņemtajiem zvaniem. Šīm vidējām cenām bija tendence samazināties līdz ar reglamentēto maksimālo cenu samazināšanu.

**Mazumtirdzniecības vidējās cenas par veikto zvanu minūti ES/EEZ
(pamatojoties uz rēķinos uzrādītājām minūtēm)
(ES 2009. gadā tikai par Q2, Q3 un Q4)**

1. attēls (Avots: *BEREC*)

Pieejami alternatīvi tarifi gan veiktajiem, gan saņemtajiem zvaniem, dažos gadījumos tie ir zemāki nekā operatoru piedāvātais Eiropas tarifs, bet starp dalībvalstīm ir ievērojamas atšķirības. Vidējā cena zvaniem par alternatīviem tarifiem 2009. gada otrajā pusē ir palielinājusies un tagad ir gandrīz tādā pašā līmenī kā vidējā cena par minūti par Eiropas tarifu (sk. 1. attēlu). Par saņemtajiem zvaniem alternatīvie tarifi vidēji ir zemāki nekā operatoru piedāvātais Eiropas tarifs, bet pēc reglamentēto maksimālo cenu samazināšanas 2009. gada jūlijā šīs vidējās cenas pašlaik ir gandrīz vienādā līmenī.

Balss zvaniem norēķins par sekundi tika ieviests, lai patērētājiem novērstu slēptās maksas, ko ietver norēķins par minūti, un nodrošinātu, ka lietotāji maksā par faktiski patērēto. Savāktie dati liecina, ka tas ir ievērojami samazinājis uzcenojumu⁶. VRI ir paziņojušas, ka daži operatori nespēja laikus īstenot šos noteikumus, bet plānoja to darīt pēc iespējas ātrāk un kompensēt patērētājiem zaudējumus.

Lēš, ka iepriekš rēķinos par veiktajiem zvaniem mazumtirdzniecības līmenī uzcenojumi bija apmēram 24 %, un šobrīd tie ir samazināti vairāk nekā uz pusi līdz 10 %. Iepriekš lēsa, ka norēķins par minūti par saņemtajiem zvaniem patērētājiem pievienoja apmēram 19 % uzcenojumu, un, ņemot vērā, ka tagad piemēro tikai norēķinu par sekundi, šim uzcenojumam vajadzētu būt pilnībā likvidētam. VRI uzrauga, lai operatori pareizi piemērotu šos noteikumus.

⁶ T.i. starpība starp faktisko un rēķinā norādīto izmantojumu.

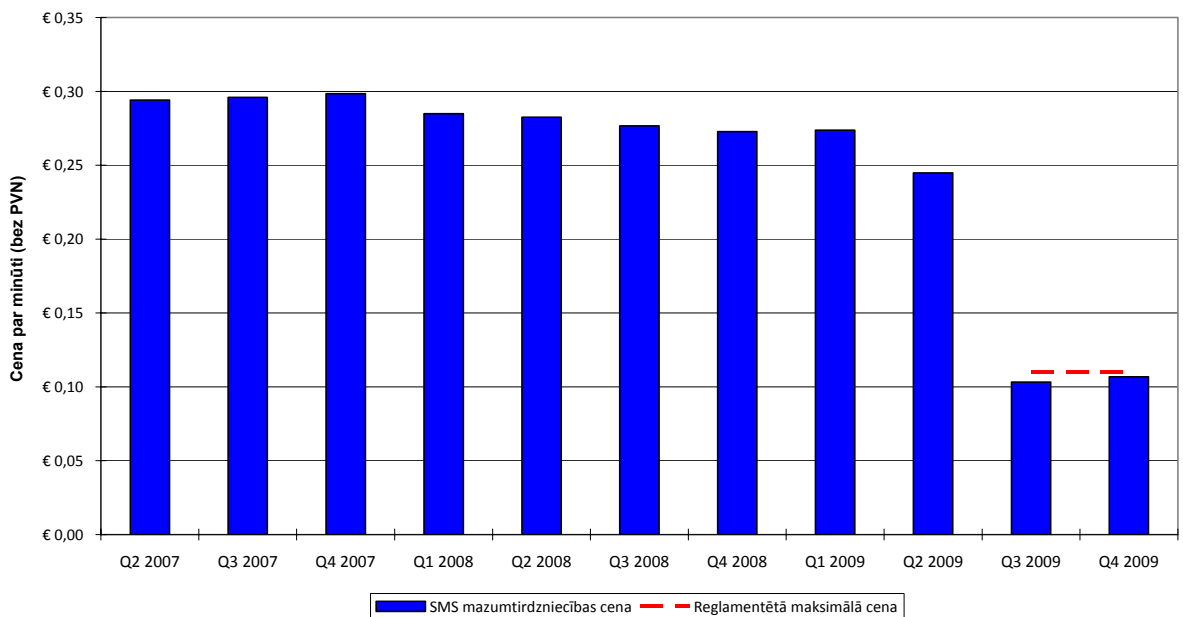
SMS

Galvenie punkti

- *SMS* cenas vidēji ir samazinājušās apmēram par 60 %.
- Vairumtirdzniecības un operatoru piedāvātās Eiropas *SMS* cenas ir koncentrētas ap maksimālo cenu līmeni.
- Alternatīvo *SMS* tarifu vidējā cena ir augstāka nekā reglamentētās maksimālās cenas (EUR 0,14 par parastu *SMS* salīdzinājumā ar EUR 0,10 par Eiropas *SMS*). Operatoru piedāvātais Eiropas *SMS* tarifs šajā posmā kopumā ir labākais risinājums patērētājiem.

Atbilstība vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības līmenī ieviestajām *SMS* maksimālajām cenām arī ir bijusi laba un patērētāji tagad gūst labumu no ievērojami zemākām cenām par *SMS* viesabonēšanu salīdzinājumā ar situāciju pirms grozījumu regula stājās spēkā. Tomēr cenas ir koncentrētas ap maksimālo cenu līmeni, un konkurētspējīgi alternatīvi tarifi vēl jāizstrādā.

SMS mazumtirdzniecības vidējās cenas ES/EEZ
(ES 2009. gadā tikai par Q2, Q3 un Q4)

2. attēls (Avots: BEREC)

Vidējā *SMS* vairumtirdzniecības cena ir ievērojami samazinājusies no EUR 0,13 pirms grozījumu regula stājās spēkā līdz EUR 0,04 2009. gada beigās. Šis samazinājums vēl nav radījis lielāku konkurenci mazumtirdzniecības līmenī.

Operatoru piedāvātā Eiropas *SMS* tarifa vidējā cena 2009. gada beigās bija EUR 0,10, bet reglamentētā maksimālā cena ir EUR 0,11. Samazinājums ir apmēram par 60 % salīdzinājumā ar vidēji EUR 0,24 pirms šo noteikumu stāšanās spēkā.

Turklāt operatori ir iespēja piedāvāt alternatīvus tarifus, tomēr līdz šim nav bijis daudz jauninājumu saistībā ar alternatīviem *SMS* tarifiem visā ES. Šo alternatīvo tarifu cenu līmeņi ir ļoti dažādi, un 2009. gada beigās alternatīvo tarifu vidējā cena par *SMS* bija EUR 0,14, kas ir ievērojami augstāka nekā reglamentētā maksimālā cena. Tikai ļoti nedaudzās dalībvalstīs pastāv alternatīvi tarifi, kas ir pievilcīgāki nekā piedāvātie reglamentētie Eiropas *SMS* tarifi. Daudzās dalībvalstīs šie alternatīvie tarifi ir maksimālās cenas līmenī, bet dažās dalībvalstīs tie ir ievērojami augstāki, dažos gadījumos pat pārsniedzot EUR 0,20 par *SMS*. Tādēļ vairumā gadījumu Eiropas *SMS* tarifs patērētājiem ir labākā izvēle.

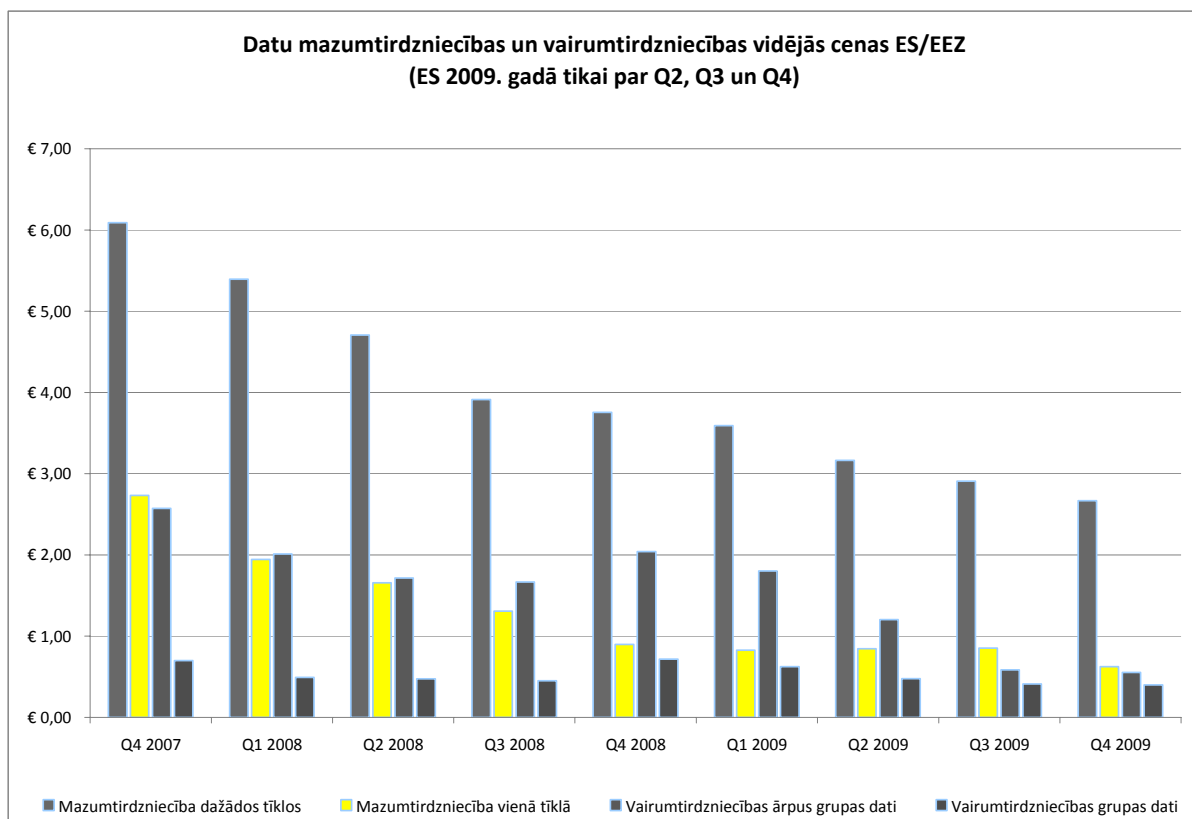
Dati

Galvenie punkti

- Ievērojams datu vairumtirdzniecības cenu samazinājums (no EUR 1,2 līdz EUR 0,55 par MB), vidējā cena tagad ir krietni zem reglamentētās maksimālās cenas līmeņa.
- Datu mazumtirdzniecības cenas krītas, bet vairumtirdzniecības līmenī samazinājums vēl nav pilnībā parādījies.
- Joprojām pastāv bažas par šokējošiem rēķiniem.

Ar grozījumu regulu ieviesa datu viesabonēšanas pakalpojumu maksimālo vairumtirdzniecības cenu, kas šobrīd ir EUR 1 par MB, un norēķinu vienība ir kilobaits (KB). Mazumtirdzniecības līmenī maksimālā tēriņa ierobežojums pēc patērētāja lūguma kļuva pieejams no 2010. gada 1. marta. Kaut gan vairumtirdzniecības maksimālo cenu ieviešana ir izraisījusi vairumtirdzniecības vidējās cenas ievērojamu samazināšanos, un ir samazinājušās arī mazumtirdzniecības vidējās cenas, patērētāji vēl pilnībā negūst visas priekšrocības, ko sniedz samazinājums vairumtirdzniecības līmenī, un starp dalībvalstīm pastāv lielas atšķirības.

Šķiet, ka operatori labi ievēro vairumtirdzniecības maksimālās cenas ierobežojumus, un ir ievērojami samazinājusies vairumtirdzniecības vidējā cena. Vidējā cena par MB 2009. gada beigās bija EUR 0,55, kas ir ievērojami zemāka par reglamentēto maksimālo cenu. Pirms grozījumu regulas stāšanās spēkā vairumtirdzniecības vidējā cena bija EUR 1,2 par MB, tātad samazinājums ir par 50 %.

3. attēls (Avots: BEREC)

Kā redzams 3. attēlā, arī datu mazumtirdzniecības vidējai cenai ir tendence samazināties, tomēr nav skaidrs, vai samazinājums vairumtirdzniecības līmenī visos gadījumos ietekmē mazumtirdzniecības cenu. Mazumtirdzniecības vidējā cena par MB 2009. gada beigās bija EUR 2,66, kas ir liels samazinājums salīdzinājumā ar 2009. gada sākumu, kad vidējā cena bija EUR 3,62. Tomēr zemākas vairumtirdzniecības cenas rada vēl lielāku peļņu operatoriem, jo mazumtirdzniecības cenas nav samazinājušās tādā pašā tempā. Turklāt pastāv ievērojamas atšķirības starp valstīm. Dažās dalībvalstīs mazumtirdzniecības vidējās cenas ir apmēram EUR 4 par MB un pat gandrīz EUR 6 par MB.

Turklāt operatoru standarta cenas saglabājas augstākas nekā iepriekš minētās vidējās. Standarta tarifi var būt apmēram EUR 2 līdz EUR 5 par MB un pat pārsniegt EUR 7 par MB. Tāpēc datu mazumtirdzniecības vidējās cenas samazinājumu var izskaidrot ar vienotas likmes vai piedāvājumu komplektu skaita palielināšanos un to, ka patērētāji piedāvājumu izmanto efektīvāk. Kopumā operatori ir saglabājuši praksi piedāvāt īpašus komplektus uz laiku, t. i, uz dienu vai uz mēnesi. Tas nozīmē, ka abonents, kurš izmanto lielus apjomus, var gūt labumu no ievērojama cenas samazinājuma par MB, bet patērētāji, kas izmanto mazu datu apjomu, lielākajā daļā gadījumu samaksās vairāk nekā patērēs.

Operatori tagad izmanto tādu vairumtirdzniecības maksimālo cenu priekšrocības, kur norēķini ir par KB, un kas ieviestas, lai novērstu norēķina vienības problēmas atkaršanos, kāda tika pieredzēta attiecībā uz balss pakalpojumiem. Tomēr operatori ne vienmēr klientiem piestāda rēķinu, pamatojoties uz faktisko patēriņu, t. i, par KB, un bieži izmanto lielākas norēķinu vienības, piemēram, 10 KB vai 100 KB.

Noturīgās augstās standarta cenas līdz ar piemēroto norēķina vienību dažos gadījumos joprojām patērētājiem rada šoku par rēķinu. Paredzams, ka no 2010. gada 1. jūlija pilnībā ieviestais maksimālais tēriņu ierobežojums palīdzēs novērst šos šokējošos rēķinus.

3.2. Datplūsmas evolūcija

Galvenie punkti

- Balss pakalpojumu apjomi, jo īpaši ienākošo zvanu, un *SMS* apjomi turpina pieaugt.
- Datu viesabonēšanas pakalpojumi 2009. gadā apjoma ziņā pieauga vairāk nekā par 40 %.

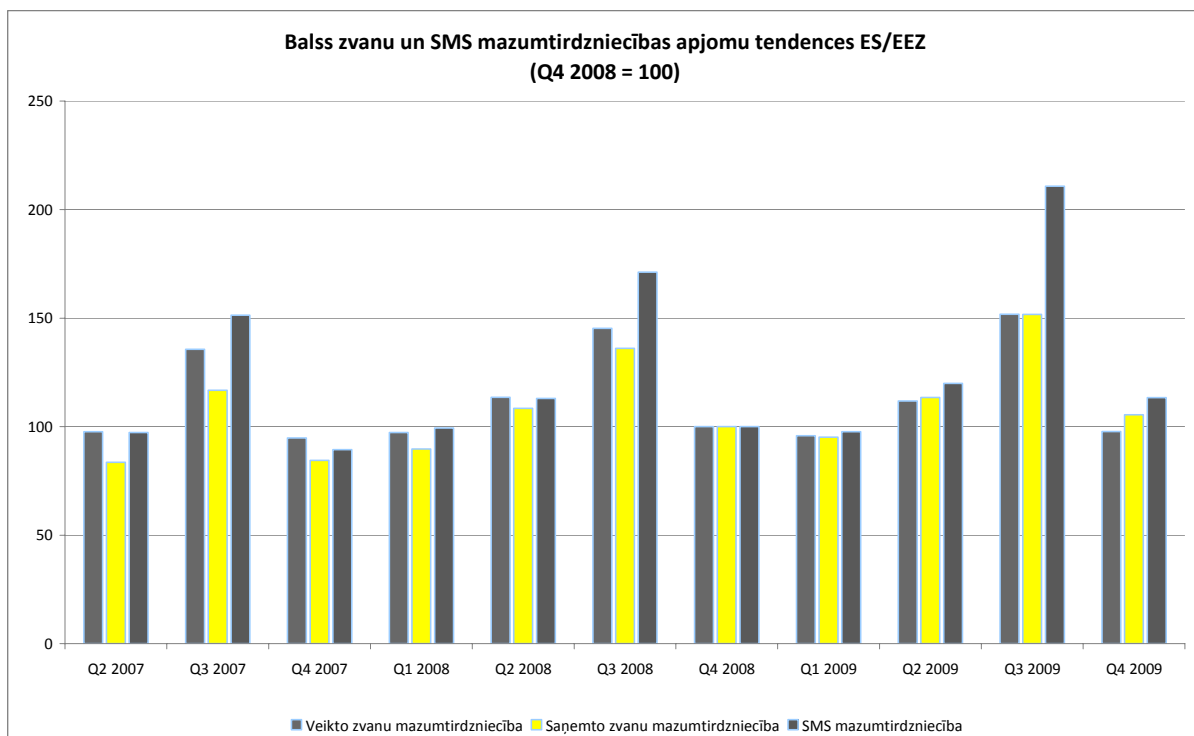
Lai pareizi novērtētu datplūsmas evolūciju, katru gadu jāaplūko viens un tas pats periods, tādējādi ņemot vērā ceļošanas sezonālītāti.

Vispārīgi runājot, datplūsmas apjomu attīstību ietekmē ekonomiskā lejupslīde un ceļojumu samazinājums ES. Viesabonēšanas regulas ietekmi uz apjomu nevar droši nodalīt no vispārējās ekonomiskās situācijas ietekmes.

Neraugoties uz šādu ekonomisko situāciju, kā redzams 4. attēlā, patērētāji turpina izmantot viesabonēšanas pakalpojumus. Tas apliecina patērētāju uzticību un Viesabonēšanas regulas priekšrocības, īpaši ekonomiskās lejupslīdes apstākļos, kas izraisīja arī ievērojamu tūrisma un darījumu braucienu skaita samazinājumu⁷. Balss datplūsmas pārraides apjoms attiecībā uz saņemto zvanu un *SMS* viesabonēšanas pakalpojumiem pēdējos divos gados kopumā ir pieaudzis, un plūsmas maksimums katru gadu ir trešajā ceturksnī. Veikto zvanu apjoms pēdējā gada laikā ir saglabājies stabils un gada otrajā ceturksnī pat nedaudz samazinājies.

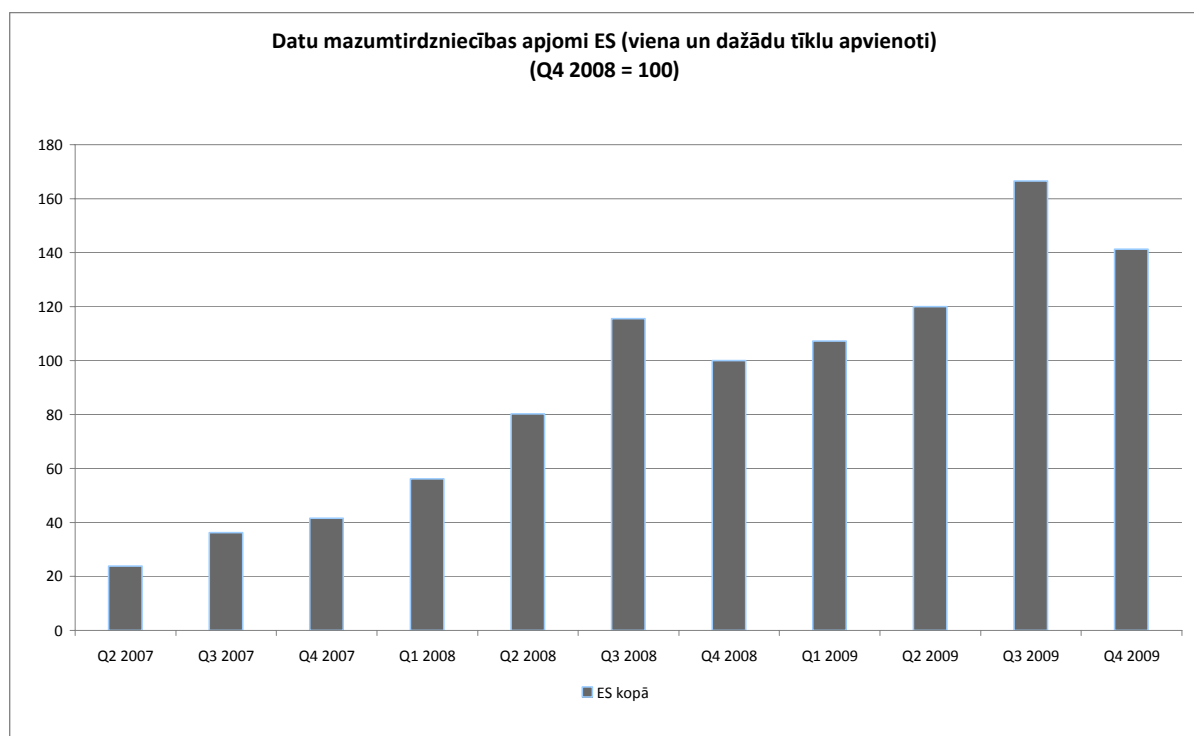
⁷ Eurostat lēš, ka ceļojumu apjoms ir samazinājies par 12 %.

4. attēls (Avots: BEREC)

Ievērojamu *SMS* pakalpojumu apjomu palielināšanos novēroja pēc tam, kad spēkā stājās grozījumu regula, ar ko ieviesa *SMS* maksimālo cenu. *SMS* apjomi 2009. gada trešajā ceturksnī pieauga par 20 % salīdzinājumā ar to pašu ceturksni 2008. gadā, kas norāda, ka zemākas cenas un lielāka pārskatāmība palielināja patēriņu.

Kā redzams 5. attēlā, datu viesabonēšanas pakalpojumu apjomi turpināja ievērojami pieaugt, un 2009. gadā pieaugums bija vairāk nekā par 40 %. Ņemot vērā, ka mobilo datu pakalpojums ir augošs, paredzams, ka šī tendence turpināsies arī tuvākajā nākotnē.

5. attēls (Avots: *BEREC*)

3.3. Pārskatāmības pasākumi

Viesabonēšanas regulā paredzēti vairāki pārskatāmības pasākumi, kuru mērķis ir nodrošināt, ka patērētāji ir informēti par viesabonēšanas cenām. Papildus paziņojumam par balss zvanu un *SMS* viesabonēšanas cenām, vietējam mobilo sakaru operatoram ir pienākums informēt viesabonentu par datu viesabonēšanas izmaksām. Kaut arī klienti saņem vairākus atsevišķus paziņojumus, tie labi informē par viesabonēšanas cenām. Jebkurā gadījumā patērētāji var pieprasīt savam operatoram pārtraukt sūtīt šīs *SMS* ar informāciju par viesabonēšanas cenām.

Daži operatori 2009. gada 1. jūlijā nespēja izpildīt visas grozītās Viesabonēšanas regulas prasības, bet vairumā gadījumu šīs sākotnējās problēmas tika ātri atrisinātas. Pārējos gadījumos *VRI* uzrauga atbilstību, kas galvenokārt attiecas uz jaunpienācējiem (mobilā virtuālā tīkla operatoriem – *MVNO*), kas uzsāka darbību pēc 2009. gada 1. jūlija.

Turklāt, lai novērstu šokējošus rēķinus par datu viesabonēšanas pakalpojumu izmantošanu, ar grozīto regulu ieviesa maksimālo tēriņu ierobežojumu. No 2010. gada 1. marta operatoriem jāpiedāvā pakalpojums, kas ļauj patērētājiem iepriekš noteikt maksimālo summu, kādu viņi vēlas tērēt par datu pakalpojumiem ārzemēs. Sasniedzot 80 % no minētā ierobežojuma, tiek nosūtīts paziņojums, un kad ierobežojums ir sasniegts, ir jādod klientam iespēja turpināt saņemt šos pakalpojumus. No 2010. gada 1. jūlija maksimālā tēriņa ierobežojums EUR 50 apmērā pēc noklusējuma attieksies uz visiem klientiem, kas nav izvēlējušies citu ierobežojumu.

Tika ziņots, ka šī pakalpojuma ieviešana 2010. gada 1. martā kopumā bijusi apmierinoša. Lai gan sākumā ir bijušas dažas problēmas, tagad lielākā daļa no tām,

šķiet, ir atrisinātas. Dažos gadījumos VRI nācās iejaukties, lai nodrošinātu atbilstību, un viens operators nolēma priekšapmaksas klientiem pārtraukt datu viesabonēšanas izmantošanu, līdz tas pilnībā pielāgos sistēmas maksimālā tēriņa ierobežojumam. Šim maksimālā tēriņa ierobežojumam jābūt pieejamam visiem klientiem (gan priekšapmaksas, gan pēcapmaksas), kuri izmanto datu viesabonēšanas pakalpojumus,

VRI cieši uzrauga šo noteikumu īstenošanu, lai nodrošinātu, ka maksimālā tēriņa ierobežojumu piemēro pareizi, jo īpaši pievēršot uzmanību 2010. gada 1. jūlijam, kad to piemēros visiem klientiem. Tā kā maksimālā tēriņa ierobežojums ir pieejams tikai kopš 2010. gada 1. marta klientiem, kuri to īpaši ir pieprasījuši, tad sīkāka analīze par tā īstenošanu kopumā un kā patērētāji to uztver, tiks iekļauta Komisijas 2011. gada pārskatā.

4. PANĀKUMI REGULAS MĒRĶU SASNIEGŠANĀ

Galvenie Viesabonēšanas regulas mērķi ir veicināt konkurenci, konsolidēt vienoto tirgu un nodrošināt, ka patērētājiem pēc robežas šķērsošanas nav jāmaksā nepamatoti augstas cenas salīdzinājumā ar maksu par vietējiem pakalpojumiem. Ar Viesabonēšanas regulu tiek nodrošināti vajadzīgie apstākļi konkurences uzplaukumam, un Komisija cer, ka operatori izmantos šo iespēju, lai izveidotu konkurētspējīgus viesabonēšanas piedāvājumus.

Ar regulu ir veiksmīgi nodrošināta pienācīga patērētāju aizsardzība, un tā veicina iekšējā tirgus konsolidāciju. To galvenokārt panāk ar noteiktajām maksimālajām cenām.

Cenu attīstība, kā arī piedāvājumu dažādība, labi norāda, kādā apmērā pieaugusi konkurence. Attiecībā uz balss zvaniem un SMS to, kādā mērā uzņēmēji piedāvā cenas, kas ir mazākas nekā reglamentētās maksimālās cenas, uzskata par galveno konkurences līmeņa rādītāju tirgū. Tomēr balss zvanu un SMS viesabonēšanas pakalpojumu cenas šobrīd ir koncentrētas tuvu maksimālās cenas līmenim. Ar grozījumu regulu radīja lielāku starpību starp vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības reglamentētajām maksimālajām cenām par balss zvaniem, lai mazumtirdzniecības līmenī attīstītos konkurence, jo īpaši attiecībā uz alternatīviem operatoriem, bet lielāka cenu konkurence vēl nav radusies.

Šķiet, reglamentētajam Eiropas tarifam un Eiropas SMS tarifam ir dažādas alternatīvas. Balss pakalpojumiem ir alternatīvi tarifi ar dažādu cenu struktūru (piemēram, ierobežojumi laikā, ikmēneša abonēšana vai ierīkošanas maksa, norēķins par minūti). Alternatīvo tarifu SMS vidējā cena ir augstāka nekā operatoru piedāvātā Eiropas SMS cena. Dažās dalībvalstīs viesabonēšanas SMS alternatīvie tarifi ir ievērojami augstāki nekā reglamentētās maksimālās cenas.

Runājot par datu viesabonēšanas pakalpojumiem, vēl nav skaidrs, vai vairumtirdzniecības cenu samazinājums radīs konkurenci mazumtirdzniecības datu viesabonēšanas pakalpojumos. Tādējādi, tā kā operatoru standarta cenas joprojām ir

---

⁸ Sk. arī 27. punktu ERG pamatnostādņēs par starptautisko Viesabonēšanas regulu:
http://www.erg.eu.int/doc/publications/erg_09_24_final_roaming_regulation_erg_guidelines.pdf.

augstas, tad tas, cik lielā mērā patērētāji izmanto īpaši izdevīgo piedāvājumu priekšrocības, labi parāda, vai operatori klientiem nodrošina datu viesabonēšanas zemāko vairumtirdzniecības tarifu sniegtās priekšrocības.

Lai gan datu viesabonēšanas pakalpojumu vidējā cena samazinās, mazumtirdzniecības vidējās cenas joprojām ir ievērojami augstākas nekā vairumtirdzniecības cenas. Operatoru standarta cenas, šķiet, nav samazinājušās, kas nozīmē, ka vidējo cenu samazināšanās varētu būt saistīta ar esošo piedāvājumu plašāku un efektīvāku izmantojumu.

Viesabonēšanas tarifi joprojām ir augstāki nekā vietējo mobilo sakaru pakalpojumu tarifi. Vietējo pakalpojumu cenas kopumā samazinās, pieaugot vienotas likmes un komplektu piedāvājumu pieejamībai. *BEREC* pēta viesabonēšanas un vietējā tirgus cenu tendences, lai 2011. gada pārskatā veiktu pilnīgu analīzi.

No iepriekš minētā izriet, ka viesabonēšanas pakalpojumu struktūrā vēl nav pietiekama konkurences dinamika. Viesabonēšanas tirgū joprojām pastāv strukturālas problēmas, ko rada gan konkurences stimulu trūkums no piedāvājuma puses, gan pieprasījuma raksturs. Konkrēti viesabonēšanas tirgum ir īpašas pārrobežu iezīmes, kas līdz šim ir radījušas efektīvas konkurences trūkumu, ko VRI nespēj novērst. Kaut gan pašreizējai maksimālo cenu sistēmai ir priekšrocības gan patērētāju aizsardzībā, gan iekšējā tirgus veicināšanā, tā nav izrādījusies spējīga pienācīgi atrisināt šīs problēmas.

Vairumtirdzniecības līmenī, kur datplūsma starp mobilo sakaru operatoriem ir līdzsvarā, varbūt nav pietiekams stimuls noteikt vairumtirdzniecības maksu konkurētspējīgā līmenī. Tāpat arī dažādu grupu vairumtirdzniecības datplūsmas vidējās cenas joprojām ir tuvas maksimālajām cenām, kas liecina, ka konkurences dinamika vēl nav spēcīga. Turklāt gala patērētāji mazumtirdzniecības līmenī nepērk viesabonēšanas pakalpojumu atsevišķi, bet kopā ar vietējiem pakalpojumiem.

Tehnoloģiju attīstība un/vai viesabonēšanas pakalpojumu alternatīvas, piemēram, *VoIP* un *WiFi* pieejamība var palielināt konkurenci ES viesabonēšanas tirgū. Lai gan šīs alternatīvas, jo īpaši *VoIP* pakalpojumus, aizvien biežāk izmanto vietējā līmenī, to izmantošanā viesabonēšanas laikā nav notikušas nozīmīgas pārmaiņas.

Komisija uzskata, ka efektīva konkurence ir būtiska labi funkcionējošam viesabonēšanas tirgum. Šādas konkurences rādītājs ir arī vidējās cenas, kas nav koncentrētas ap reglamentēto maksimālo cenu līmeni, un tādu alternatīvu piedāvājumu esamība, kuriem raksturīgas inovācijas un konkurētspējas dinamika.

5. SECINĀJUMS

Kopumā viesabonēšanas grozījumu regulas īstenošana ir noritējusi gludi, un operatori ievēro jaunus noteikumus, bet VRI nodrošina, lai process turpinātos. Patērētāji gūst labumu no balss zvanu un *SMS* viesabonēšanas pakalpojumu cenu samazināšanas un pieaugošās cenu pārskatāmības. Arī datu viesabonēšanas cenas ir kritušās, bet līdz patērētājiem vēl pilnībā nav nonācis samazinājums, kas notika vairumtirdzniecības līmenī. Līdz šim nav pietiekami attīstīta konkurence viesabonēšanas tirgos un pastāv strukturālas problēmas.

Noteikums par maksimālā tēriņa ierobežojumu pēc noklusējuma būs spēkā no 2010. gada 1. jūlija. Tajā pašā dienā piemēros jaunu pakāpeniskas tarifu samazināšanas plānu, un turklāt operatori nevarēs no patērētājiem iekasēt maksu par viesabonēšanas laikā saņemtajiem ziņojumiem balss pastkastītē.

Komisija līdz 2011. gada 30. jūnijam pabeigs pilnīgu pārskatu par Viesabonēšanas regulas darbību. Šajā pārskatā Komisija novērtēs, vai ir sasniegti regulā norādītie mērķi. Lai to panāktu, Komisija pārskatīs vairumtirdzniecības un mazumtirdzniecības cenu attīstību, konkurences līmeni viesabonēšanas pakalpojumu nodrošināšanā un šo pakalpojumu kvalitāti. Turklāt tā:

- novērtēs mobilo sakaru pakalpojumu attīstību vietējā līmenī,
- pārbaudīs viesabonēšanas alternatīvo pakalpojumu pieejamību un kvalitāti, ņemot vērā tehnoloģiju attīstību,
- novērtēs, vai ir citas metodes, izņemot cenu reglamentēšanu, ar ko risināt viesabonēšanas tirgus strukturālās problēmas un izveidot konkurētspējīgu viesabonēšanas iekšējo tirgu.

Tātad 2011. gada pārskatā analizēs, vai viesabonēšanas pakalpojumu turpmāka reglamentēšana joprojām būs nepieciešama vai nu cenu reglamentācijas veidā, vai izmantojot kādu alternatīvu ilgtermiņa pieeju, un vai regulas darbības termiņam būtu jābeidzas 2012. gadā, atstājot viesabonēšanas pakalpojumus tirgus spēku ziņā. Jebkurai pieejai jānodrošina, lai nezustu līdz šim iegūtās priekšrocības.